

**Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
na lata 2014 – 2015
w okresie od 01 stycznia 2014r. do 31 grudnia 2014r.**

W związku z funkcjonowaniem w powiecie opolskim Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2015 przyjętego Uchwałą Nr XXXVI/272/2014 z dnia 17 kwietnia 2014r. Rady Powiatu w Opolu Lubelskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej jako jednostka odpowiedzialna za dokonywanie okresowego monitoringu przedkłada sprawozdanie z jego realizacji na podstawie przedłożonych informacji przez jednostki organizacyjne zaangażowane w realizację w/w programu.

Cel operacyjny:

1. Zapobieganie powstawaniu zjawiska niepełnosprawności.

Zadanie:

- 1) Promocja i wspieranie działań prozdrowotnych (programy w zakresie profilaktyki, akcje promujące zdrowy styl życia) poprzez festyny, imprezy integracyjne.
- 2) Podnoszenie poziomu wiedzy poprzez edukację prozdrowotną.
- 3) Zwiększenie dostępności do usług medycznych, diagnostyki i rehabilitacji.

Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim

- a) „Festyn o Godność Osoby Niepełnosprawnej”, czerwiec 2014, 1.500,00 zł,
- b) „Przegląd Małych Form Teatralnych”, listopad 2014, 1.000,00 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie

- a) Podnoszenie poziomu wiedzy poprzez edukację prozdrowotną (praca socjalna),
termin realizacji: 01.01.2014 – 31.12.2014, środki własne gminy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach

- a) Praca socjalna, termin realizacji: 01.01.2014 – 31.12.2014.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

- a) Pozyskano i rozprowadzono plakaty/ulotki nt. zdrowego stylu życia, I kwartał, środki Gmina Józefów nad Wisłą – „kapsłowe”,
- b) Współpraca z ZSO w imprezie promującej zdrowy styl życia, maj, środki własne OPS.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Opolu Lubelskim

- a) Psychoedukacja środowiska rodzinnego i uczniów w ramach wspierania działań prozdrowotnych w zakresie profilaktyki (prelekcje, pogadanki, wykłady dla rodziców i uczniów na temat zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień), zadanie ciągłe w ramach działań statutowych.

Zespół Szkół w Poniatowej

- a) Zorganizowano spotkanie uczniów, rodziców i pracowników szkoły z onkologiem- profilaktyka raka piersi, czerwiec 2014r.
- b) Przygotowano prezentację dla uczniów na temat alkoholizmu, marzec 2014r.
- c) Przeprowadzono szkolny konkurs wiedzy o uzależnieniach, marzec 2014r., środki na nagrody z Miejsko-Gminnej Komisji RPA,
- d) Realizacja projektu „Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz chorobom przewlekłym poprzez edukację społeczeństwa w zakresie żywienia i aktywności fizycznej” (ankieta, prezentacje, gazetki ścienne, rajdy, wycieczki, zajęcia dla uczniów i rodziców o zdrowym odżywianiu), II semestr roku szk. 2013/2014, I semestr roku szk. 2014/2015,
- e) Udział w konkursie wiedzy o uzależnieniach podczas Festynu Trzeźwości, czerwiec 2014r.
- f) Zajęcia wśród uczniów na temat wad cewy nerwowej, październik 2014r.
- g) Organizacja spotkania z położną dla dziewcząt klas maturalnych, kwiecień 2014r,
- h) Realizacja programu „ARS, czyli jak dbać o miłość?” (uzależnienia) maj-czerwiec 2014r.
- i) Organizacja spotkania dla uczniów z pracownikiem SANEPID-u na temat chorób przenoszonych przez wektory, kwiecień 2014r.
- j) Realizacja wśród uczniów, rodziców i nauczycieli programu „Szkoła, a narkotyki”, listopad-grudzień 2014r. ze środków własnych przeznaczonych na szkolenia nauczycieli,
- k) Przeprowadzenie szkolnego etapu konkursu wiedzy o HIV/AIDS i udział w Poniatowej Olimpiadzie Wiedzy o HIV/AIDS, listopad-grudzień 2014r,
- l) Udział w Wojewódzkim Konkursie Antynikotynowym „Nikotynie Nie”, listopad 2014r.
- m) Realizacja wśród uczniów klas pierwszych programów: „Wybierz życie- Pierwszy krok”(profilaktyka raka szyjki macicy), „Nie dla meningokoków”, wrzesień 2014r.

n) Przygotowywanie gazetek ściennych dotyczących profilaktyki: „Choroby przenoszone przez wektory”, „Żółty tydzień”, „Europejski Kodeks Walki z Rakiem”, Światowy Dzień Rzucania Palenia”, Światowy Dzień AIDS”, „Dzień Wiedzy o Antybiotykach”, II semestr roku szk. 2013/2014, I semestr roku szk. 2014/2015,

o) Realizacja zajęć w klasach w ramach kampanii Rakooobrona, listopad-grudzień.

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Poniatoewi

a) Promowanie działań prozdrowotnych tj. zdrowy styl życia, profilaktyka mająca na celu uświadczenie społeczeństwu jaką chorobą jest cukrzyca,

b) Podnoszenie wiedzy o cukrzycy poprzez edukację prozdrowotną wśród osób starszych i niepełnosprawnych,

c) Impreza kulturalno-naukowa o tematyce „Zdrowego życia we współczesnej rzeczywistości” będąca kontynuacją tematu podjętego w roku 2013, zadanie całoroczne , środki własne Koła.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie

a) Promocja i wspieranie działań prozdrowotnych (udział w imprezach integracyjnych i promujących zdrowy styl życia, np. festyn „O godność Osoby Niepełnosprawnej”; „Piknik sportowo-rekreacyjny” w Końskowoli; „Święto młodości” w Józefowie nad Wisłą, uroczystości okolicznościowe (tj. Andrzejki, bal karnawałowy itp.),

b) Podnoszenie poziomu wiedzy poprzez edukację prozdrowotną – trening farmakologiczny przeprowadzany podczas zajęć terapeutycznych, zajęcia edukacyjne z pielęgniarką, środki budżetu państwa.

Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół

a) podnoszenie poziomu wiedzy poprzez edukację prozdrowotną w ramach realizacji podstaw programowych, udział w konkursach, organizację akcji charytatywnych oraz realizację programów profilaktycznych, zadanie ciągłe, budżety placówek oświatowych.

Urząd Gminy w Józefowie nad Wisłą

a) Zakup i rozprowadzenie plakatów i ulotek nt. zdrowego stylu życia.

b) Promocja i wspieranie działań prozdrowotnych (udział w imprezach integracyjnych i promujących zdrowy styl życia, np. festyn „Święto młodości” w Józefowie nad Wisłą, uroczystości okolicznościowe (tj. Andrzejki, bal karnawałowy itp.),

Zadanie ciągłe, środki Gminy Józefów nad Wisłą „kapsłowe”.

Urząd Gminy w Łaziskach

a) W realizację tego celu wpisują się głównie działania podejmowane w ramach realizowanego corocznie w Gminie Łaziska Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz organizacja i finansowanie pozalekcyjnych, zajęć sportowych na terenie gminy, w tym:

- organizacja we współpracy z KPP Opole Lubelskie konkursu wiedzy prewencyjnej "Jestem bezpieczny" dla uczniów z 4 szkół podstawowych z terenu gminy (ok. 110 osób);
- przeprowadzenie w Gimnazjum w Łaziskach imprezy profilaktycznej "Mam wybór" (ok. 280osób);
- przeprowadzono dwie wywiadowki dla rodziców z udziałem psychologów w zakresie profilaktyki antynarkotykowej;
- przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli i pracowników socjalnych w zakresie rozpoznawania objawów używania narkotyków wśród uczniów i młodzieży.

b) podnoszenie poziomu wiedzy poprzez edukację prozdrowotną;

- zakup i rozprowadzenie wśród mieszkańców gminy materiałów ogólnopolskiej akcji „Postaw na Rodzinę”.
- zakup i rozprowadzenie wśród mieszkańców gminy materiałów ogólnopolskiej akcji „Przeciw pijanym kierowcom”.

Zadanie realizowano cały rok, środki: 8.670,00 zł.

2. *Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.*

Zadanie:

- 1) Kontynuacja działań w zakresie ograniczania barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej najczęściej odwiedzanych przez osoby niepełnosprawne.
- 2) Wspieranie inicjatyw w celu pełniejszego przestrzegania przepisów prawa budowlanego w tym zakresie.
- 3) Nadzór i konsekwentne egzekwowanie ustawowego obowiązku dotyczącego zapewnienia korzystania osobom niepełnosprawnym z obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa mieszkaniowego i rodzinnego.
- 4) Zaspokajanie indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych, mające na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywania podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.
- 5) Likwidacja barier transportowych.

Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim

a) Likwidacja barier w poruszaniu się w szpitalu w Poniatowej zapewniającej dostęp osobom niepełnosprawnym, polegającej na dostosowaniu do potrzeb osób niepełnosprawnych pomieszczeń higieniczno –sanitarnych na Oddziale Chorób Wewnętrznych i Rehabilitacji, grudzień –maj 2015, planowana całkowita wartość projektu: 281.772,31 w tym 120.000,00 zł ze środków PFRON.

b) Likwidacja barier transportowych poprzez zakup środka transportu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Gminy Karczmiska, grudzień 2013-czerwiec 2014r.

c) Likwidacja barier architektonicznych w budynku Liceum Ogólnokształcącego w Poniatowej na potrzeby Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, wrzesień 2013- czerwiec 2014r, 57.580,10 zł środki Powiatu Opolskiego, 35.000,00 zł – środki PFRON.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej

W ramach zadań z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych, architektonicznych i w komunikowaniu się), realizowanych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych w 2014 roku do PCPR wpłynęło 40 wniosków na ogólną kwotę 222.614,00 zł, jednak otrzymany limit środków PFRON umożliwił podpisanie 17 umów, na kwotę 36.208,00 zł.

Zawarto 13 umów dotyczących likwidacji barier architektonicznych, 2 umowy obejmowały likwidację barier architektonicznych dla dzieci, natomiast 11 umów dotyczyło likwidacji barier architektonicznych dla dorosłych osób niepełnosprawnych. Ogółem w ramach w/w zadania wypłacono środki w wysokości: 29.748,71 zł.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się zawarto 4 umowy i wydatkowano kwotę: 6.400,00 zł, z tego 2 dla dzieci niepełnosprawnych oraz 2 z osobami niepełnosprawnymi dorosłymi.

Zadania z zakresu likwidacji barier technicznych w 2014 roku nie były realizowane z uwagi na ograniczony limit środków finansowych PFRON przyznanych na realizację zadań.

Łącznie na zadania z zakresu barier funkcjonalnych wydatkowano środki PFRON w wysokości: 36.148,71 zł.

Urząd Gminy w Karczmiskach

a) Zakup środka transportu do przewozu osób niepełnosprawnych w 2014, dotacja PFRON 150.000,00 zł, budżet gminy 94.647,00 zł.

b) Budowa punktu obsługi klienta na parterze budynku Urzędu Gminy oraz przeniesienie na parter najczęściej odwiedzanych komórek Urzędu – (na koniec 2014 wybudowany punkt obsługi klienta, pomieszczenia w trakcie remontu), 2014-2015, budżet gminy 10.736,66 zł (na dzień 31.12.2014).

c) Budowa podjazdu dla niepełnosprawnych przy budynku Szkoły Podstawowej w Karczmiskach w 2014, 3.500,00 zł.

d) Budowa parkingu z miejscem dla niepełnosprawnych przy budynku Przedszkola w Karczmiskach 2014, 11.781,95 zł.

Powiatowe Centrum Zdrowia w Opolu Lubelskim sp. z o.o.

Szpital w Opolu Lubelskim

a) Budowa szybu i dźwigu szpitalnego przystosowanego dla potrzeb osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich oraz transportu chorych na noszach i łóżkach szpitalnych dla budynku Oddziału Internistyczno - Kardiologicznego i Izby Przyjęć (inwestycja odroczone z braku środków) oraz dla Oddziału Chirurgicznego (realizacja w trakcie, przewidywany termin zakończenia koniec I kwartału 2015 r.),2014/2015, środki unijne i własne,

b) Dostosowanie pomieszczeń higieniczno - sanitarnych i ciągów komunikacyjnych (dostosowanie szerokości drzwi, montaż poręczy i uchwytów , przystosowanie powierzchni podłóg) Oddziału Chirurgicznego (w 70% zrealizowane zadanie, dostosowanie pomieszczenia higieniczno - sanitarnego realizacja do końca 2015 r.) oraz Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego (inwestycja odroczone z braku środków),2014/2015 środki własne.

Szpital w Poniatowej

a) dostosowanie pomieszczeń higieniczno - sanitarnych i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych (dostosowanie szerokości drzwi, montaż poręczy i uchwytów, przystosowanie powierzchni podłóg) Oddziału Laryngologicznego (inwestycja zrealizowana), 2014/2015, środki własne,

b) dostosowanie oddziału Rehabilitacyjnego (inwestycja w trakcie realizacji planowany termin zakończenia 30 kwiecień 2015 r.), Oddziału Dziecięcego(inwestycja odroczone z braku środków) oraz Oddziału Wewnętrzznego (inwestycja w trakcie realizacji planowany termin zakończenia 30 kwiecień 2015 r.) i Oddziału Ortopedycznego (inwestycja zrealizowana), środki PFRON, środki własne.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Opolu Lubelskim

a) Dostosowanie obiektu i otoczenia budynku poradni do likwidacji bariery architektonicznej poprzez zakup składanej pochylni dla wózków inwalidzkich przy wejściu do poradni, 2015 – środki własne przy współpracy organów prowadzących gminy i starostwa.

Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Opolu Lubelskim

- a) 01.01.-31.12.2014r. zajęcia organizowane są na jednym poziomie.
- b) Podczas imprez szkolnych i wyjść szkolnych zapewniana jest szczególna opieka i dbałość o bezpieczeństwo uczniów.
- c) Plan lekcji dostosowany jest do potrzeb ucznia.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Karczmiskach

- a) Wprowadzenie metod komunikacji alternatywnej dla uczniów którzy nie porozumiewają się werbalnie, cały rok.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

- a) Poradnictwo w spr. likwidacji barier.
- b) Złożenie wniosku do PUK o przebudowę podjazdu dla osób niepełnosprawnych przy siedzibie OPS, grudzień 2014r.
- c) Transport niepełnosprawnych chorych podopiecznych do i z placówek służby zdrowia, zadanie ciągłe, środki własne OPS,
- d) Kwalifikowanie osób do ŚDS Prawno – dojazd busem,
- e) Pomoc w pozyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego, środki Gminy Józefów nad Wisłą,
- f) Pomoc w pozyskaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych: zakup protezy kończyny dolnej, okularów. praca ciągła, umowa użyczenia wózka inwalidzkiego który jest na stanie OPS, środki własne OPS.

Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj Szans” w Karczmiskach

- a) W marcu oraz w grudniu 2014r. zakupiono płyty do indywidualnej stymulacji słuchu metodą Johanssena, -1560,00 zł środki własne,
- b) W grudniu zakupiono materiały potrzebne do wykonania książek komunikacyjnych , 372,99 zł- środki własne.

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Poniatowej

- a) doposażenie Sali terapii sensorycznej w niezbędny sprzęt:
„Wyposażenie Sali do terapii Integracji Sensorycznej w Niepublicznej Specjalistycznej poradni Rewalidacyjnej w Poniatowej”
Środki finansowe „ Reklama Dzieciom”

Rezultaty:

Terapia Integracji Sensorycznej ma na celu wspieranie nieharmonijnego rozwoju dziecka, wspiera system nerwowy tak, aby mógł on prawidłowo odbierać, interpretować i organizować napływające informacje zmysłowe. Pomaga w usprawnianiu psychoruchowym dzieci z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia oraz dzieci z Autyzmem, Zespołem Aspergera, Zespołem Downa, mózgowym porażeniem dziecięcym, trudnościami w uczeniu się, nadpobudliwością psychoruchową (ADHD), zaburzeniami rozwoju psychoruchowego. Wspomaga integrację podstawowych reakcji posturalnych, integrację obu stron ciała, stymuluje rozwój reakcji równoważnych, praktyki, orientacji przestrzennej i lateralizacji, czucia powierzchniowego i głębokiego (w zależności od potrzeb danego dziecka). Terapia ta poprawia także sprawność w zakresie dużej motoryki, koncentrację uwagi, zdolności wzrokowe i słuchowe, poprawia funkcjonowanie emocjonalne, samoświadomość i samoocenę.

Dzięki specjalistycznemu sprzętowi terapeutycznemu w bardziej urozmaicony i atrakcyjny dla dziecka sposób stymulujemy system nerwowy dziecka poprzez dostarczanie mu różnorodnych wrażeń proprioceptywnych, przedsionkowych, dotykowych i wzrokowych.

Dzięki takiej terapii przez zabawę- przyjemną i ciekawą dla dziecka- dokonuje się integracja bodźców zmysłowych oraz doświadczeń płynących do ośrodkowego układu nerwowego, co wpływa na poprawę organizacji działań podejmowanych na co dzień przez dzieci.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie

a) Likwidacja barier w postaci wykonania projektu pochylni dla osób niepełnosprawnych oraz zgłoszenie zapotrzebowania środków finansowych na ten cel- Urząd Gminy Józefów nad Wisłą, Lubelski Urząd Wojewódzki, przygotowanie schodów do remontu i modernizacji.

b) Remont i wyposażenie pracowni rehabilitacyjnej- dostosowanie podłogi i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych.

c) Dostosowanie pracowni kulinarnej (dostosowanie szerokości drzwi, przystosowanie powierzchni podłóg, zakup odpowiednich urządzeń).

Środki budżetu państwa.

Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół:

a) Adaptacja pomieszczeń na potrzeby nowotworzonych oddziałów specjalnych i integracyjnych, zadanie ciągłe, budżet JST i poszczególnych szkół,

b) Organizacja dowożenia uczniów niepełnosprawnych do oddziałów specjalnych, integracyjnych oraz szkół specjalnych. Zatrudnianie opiekunów dowozu, budżet ZEAS.

Opolskie Centrum Kultury:

c) W 2014 wykonano podjazd dla niepełnosprawnych oraz toalety w MGBP przy ul. Długiej 17, środki MKiDN.

Urząd Gminy w Józefowie nad Wisłą

a) Zabezpieczenie środków w budżecie na wykonanie pochylni w ŚDS w Prawnie.

b) Przyznanie środków na zasiłki celowe dla OPS między innymi na zakup sprzętu rehabilitacyjnego oraz zakup protez, okularów.

c) Udostępnienie busa do przewozu osób niepełnosprawnych do ŚDS w Prawnie oraz chorych do placówek zdrowia.

d) Wykonanie podjazdu do budynku świetlicy wiejskiej w Starych Boiskach.

e) Finansowanie kosztów dzieci niepełnosprawnych w rodzinach zastępczych.

f) Finansowanie dowozu uczniów niepełnosprawnych do szkoły w Kraśniku.

g) Zwracanie kosztów dowozu dzieci niepełnosprawnych do placówek oświatowych przez rodziców i opiekunów.

Zadanie ciągłe, środki Urzędu Gminy.

Urząd Gminy w Łaziskach

a) Kontynuacja działań w zakresie ograniczania barier w obiektach użyteczności publicznej najczęściej odwiedzanych przez osoby niepełnosprawne:

- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej (remizach OSP w Trzcincu i Głodnie, w świetlicy wiejskiej w Kopaninie Kamieńskiej oraz budowa placu zabaw w Piotrawinie). Wszystkie te obiekty dostosowane zostały do korzystania przez osoby niepełnosprawne poprzez wykonanie podjazdów dla wózków, wymianę drzwi na o szerokości minimum 90 cm, zlikwidowane zostały progi i wyrównane powierzchnie podłóg i posadzek.

- w 2014 roku wykonany został podjazd dla wózków w Szkole podstawowej w Braciejowicach.

Koszty remontów, remiz i świetlicy, budowy placu zabaw oraz budowy podjazdu do szkoły: 481.179,00 zł.

3. Wspieranie działalności osób niepełnosprawnych w kulturalno-rekreacyjno-sportowej sferze życia.

Zadanie:

- 1) Promowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych.
- 2) Promowanie i wspieranie imprez integracyjnych i sportowych.
- 3) Wspieranie rozwoju bazy rekreacyjno-sportowej.
- 4) Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.

Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim

a) „Festyn o Godność Osoby Niepełnosprawnej”, czerwiec 2014, 1.500,00 zł.

b) „Przegląd Małych Form Teatralnych”, listopad 2014, 1.000,00 zł.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej

W 2014 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wspomagało działalność organizacji pozarządowych w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dorosłych osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Na dofinansowanie w/w zadania złożono 11 wniosków na kwotę 42.751,00 zł.

W ramach realizacji tego zadania zawarto 8 umów z 7 organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, na łączną kwotę 6.075,00 zł, z przeznaczeniem na organizację festynu na rzecz osób niepełnosprawnych, spotkań integracyjnych oraz integracyjno – rehabilitacyjnych, a także wycieczek dla osób niepełnosprawnych. Na ten cel wydatkowano środki PFRON w wysokości: 5.960,00 zł.

Ze środków PFRON dofinansowano organizację majowego „Festynu o Godność Osoby Niepełnosprawnej” w Poniatowej, którego organizatorem było *Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Poniatowej* (1.000,00 zł).

Dofinansowano również do spotkanie integracyjno – rehabilitacyjne z okazji święta „Białej Laski” oraz spotkania okolicznościowego z okazji Świąt Wielkanocnych dla członków *Polskiego Związku Niewidomych Koło w Opolu Lubelskim* (960,00 zł).

Ponadto organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych przyznano dofinansowanie do organizacji wycieczek dla ich członków – osób niepełnosprawnych: *Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Opolu Lubelskim* w wysokości 1.000,00 zł do wycieczki w Bieszczady, *Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków Koło w Opolu Lubelskim* w wysokości 1.000,00 zł do wycieczki na trasie Sandomierz – Kałków – Ćmielów oraz wycieczki do Zamościa, *Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków Koło w Poniatowej* w wysokości 1.000,00 zł

do wycieczki do Zamościa, *Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych* w wysokości 1.000,00 zł do dwudniowej wycieczki do Warszawy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach

a) Współpraca ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych z Opola Lubelskiego przy organizacji festynu „IV Kulturalna Niedziela”,
termin realizacji: wrzesień 2014.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Karczmiskach

a) Zorganizowanie turnusu rehabilitacyjnego w Łądku Zdroju dla 23 uczniów Ośrodka, maj 2014

b) udział wychowanków w przeglądach i konkursach artystycznych:

- Przegląd kolęd i pastorałek w Krasnymstawie, styczeń 2014r.
- Ogólnopolski Integrycyjny Konkurs Piosenki w Radomiu, maj 2014r.
- Przegląd Małych Form Teatralnych w Opolu Lubelskim, listopad 2014r.

c) udział wychowanków w zawodach sportowych:

- Jesienne Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w Biegach Przełajowych, wrzesień 2014r.
- Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w Piłce Nożnej do lat 16, październik 2014r.
- Mistrzostwa Województwa lubelskiego w Warcabach, październik 2014r.

d) organizowanie wycieczek i wyjazdów edukacyjno-krajoznawczych:

- udział w widowisku historycznym "Bitwa pod Olszynką Grochowską" w Warszawie, styczeń 2014r.
- udział w zlocie harcerskim w Dęblinie, maj 2014r.
- udział w wycieczce turystyczno-krajoznawczej do Zwierzyńca i Krasnobrodu, maj 2014
- Wyjazd do wioski św. Mikołaja w Bałtowie, grudzień 2014r.

e) Zorganizowanie na terenie Ośrodka Powiatowych Zawodów w Tenisie Stołowym Dziewcząt i Chłopców, listopad 2014r.

f) Współorganizowanie festynu *Daj Szansę* wraz ze Stowarzyszeniem "Daj Szansę", maj 2014r.

Zespół Szkół w Poniatowej

a) Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w klasie do której uczęszcza uczeń niepełnosprawny, październik 2014r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

a) W styczniu zorganizowano zabawę „Mikołajkową” dla dzieci w tym dzieci chorych /niepełnosprawnych, środki własne OPS.

b) Pozyskiwanie sprzętu RTV, komputerowego, mebli pod komputer i przekazanie niepełnosprawnym, zadanie ciągle, z zasobów własnych pozyskanych w drodze zbiórki.

Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Opolu Lubelskim

a) W terminie 20-22.06.2014r. zorganizowano wycieczkę w Bieszczady mającą na celu zwiedzanie zabytków, pomoc osobom niepełnosprawnym w przemieszczaniu się, środki PFRON- 1.000,00 zł za pośrednictwem PCPR w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej oraz środki własne.

b) Systematyczne spotkania członków 1-2 razy w tygodniu, organizowanie ćwiczeń w parku miejskim, ścieżek zdrowia, „kijki”.

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Poniatowej

a) Zorganizowano wycieczkę do Zamościa dla członków Koła Diabetyków w Poniatowej 25.09.2014r., środki PFRON -1.000,00 zł za pośrednictwem PCPR w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej oraz środki własne – 741,00 zł.

Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski Koło w Opolu Lubelskim

a) Zorganizowano 4 spotkania roboczo informacyjno-integracyjne: 24 marca, 26 maja, 2 4 czerwca, 23 września 2014r., w których wzięło udział 130 członków Koła PZN, środki własne ze składek członkowskich oraz 3 spotkania świąteczno- integracyjne: 24 kwietnia z okazji Świąt Wielkanocnych, 16 października z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Białej Laski, 11 grudnia z okazji Świąt Bożego Narodzenia, środki PFRON - 960,00 zł za pośrednictwem PCPR w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej oraz środki własne – 640,00 zł, spotkanie grudniowe zostało w całości sfinansowane przez Gminę Józefów nad Wisłą.

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych w Opolu Lubelskim

a) 07 września 2014r. zorganizowano IV Kulturalną Niedzielę – wydarzenie kulturalno – rekreacyjne dla osób niepełnosprawnych w miejscowości Łaziska. Celem wydarzenia kulturalno - rekreacyjnego było wsparcie aktywności kulturalnej i rekreacyjnej osób niepełnosprawnych z trzech powiatów. Podczas wydarzenia os. niepeł. prezentowały występy artystyczne, wzięły udział w warsztatach z zakresu rękodzieła, wikliniarstwa,

tkactwa, i technik plastycznych. Dla uczestników wydarzenia był darmowy poczęstunek w postaci grochówki, kiełbasek z grilla, napoje, ciasto, środki własne-750,00 zł,

b) 7-8 maja 2014r. zorganizowano dwudniową wycieczkę dla 31 osób niepełnosprawnych i 12 opiekunów do Warszawy. Celem przybliżenia historii i kultury Polski, integracja społeczna, nabycie nowych i wykorzystanie zdobytych umiejętności interpersonalnych. Uczestnicy wycieczki zwiedzili Stadion Legii Warszawy, telewizję na ul. Woronicza – poznali jak przygotowuje się programy telewizyjne, obejrzeli studia filmowe następnie Muzeum Techniki. Drugiego dnia odbył się spacer z przewodnikiem po cmentarzu wojskowym na Powązkach a później zwiedzanie

Starego Rynku Warszawy i Muzeum na Zamku Królewskim, koszt -7.732,00 zł, z czego 6.732,00 zł środki własne, 1.000,00 zł środki PFRON,

c) 16 kwietnia 2014r. udział w obchodach Dnia Inwalidy i Osoby Niepełnosprawnej w Nałęczowie- w spotkaniu uczestniczyło 15 osób niepełnosprawnych i ich 5 opiekunów,

d) 01 czerwca 2014r. uczestniczono w festynie o Godność Osoby Niepełnosprawnej w Poniatowej – udział wzięło 30 osób niepełnosprawnych i 10 opiekunów. Podczas festynu osoby niepełnosprawne prezentowały swój dorobek artystyczny i rękodzielniczy,

e) 08 czerwca 2014r. udział w festynie „Daj Szansę” w Karczmiskach – w festynie uczestniczyło 30 osób niepełnosprawnych i 10 opiekunów. Prezentowano twórczość rękodzielniczą osób niepełnosprawnych,

f) 18 czerwca 2014r. udział osób niepełnosprawnych działających w grupie teatralnej Maguta w Dniach Teatru organizowanych przez Opolskie Centrum Kultury – z przedstawieniem „ Muzyczna podróż sentymentalna”,

g) 25 września 2014r. wyjazd osób niepełnosprawnych do Muzeum Multimedialnego w Opolu Lubelskim na wystawę prac artystki Natalii Kida „Niewidzialna magia”,

h) 26 listopada 2014r. udział osób niepełnosprawnych w przeglądzie Małych Form Teatralnych – w spotkaniu wzięło udział 35 osób niepełnosprawnych i 10 opiekunów. Osoby niepełnosprawne działające w grupie teatralnej Maguta na przeglądzie zaprezentowali spektakl „ (Nie) zwykłe marzenia” ,

i) 01 stycznia -31 grudnia 2014r. prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Poniatowej ul. Fabryczna 16c , 24 – 320 Poniatowa. Rehabilitacją społeczną i zawodową objętych jest 35 osób niepełnosprawnych z powiatu opolskiego, środki PFRON- 517.860,00 zł, 57.540,00 zł środki Powiatu Opolskiego.

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną

a) Organizowanie regionalnych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach – organizacja Przeglądu Małych Form Teatralnych.

W minionym roku zorganizowano XVI PMFT, do którego udział zgłosiło 19 wykonawców (zespoły, grupy, wykonawcy indywidualni) z 16 placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych woj. Lubelskiego. 11 wykonawców wzięło udział w kategorii teatr, 3 – piosenka, 1 – poezja, 4 – taniec. W sumie na scenie wystąpiło 178 osób. Każdy wykonawca został nagrodzony słodyczami, również. Każdy zespół został nagrodzony kuferkami „czekoladki z klasą” - firmy cukierniczej Solidarność Nagrodami Starosty Opolskiego w postaci statuetek, oraz okolicznościowymi dyplomami. Dodatkowo wystąpiła młodzież Orkiestry Dętej z Opolskiego Centrum Kultury, która była gościem specjalnym. Wraz z uczestnikami przybyli opiekunowie grup oraz osoby towarzyszące i mieszkańcy Opola Lubelskiego. W sumie w imprezie wzięło udział około 350 osób.

b) Organizacja wycieczki „Kulturalne wojaże”

Dwudniowa wycieczka do Wieliczki, Wadowic i Inwałdu, dostosowana do możliwości uczestników ograniczonych swoją niepełnosprawnością.

Uczestnicy zwiedzili Wieliczkę: zabytkową, ponad 700 letnią kopalnię soli, Ogród Żupny, Rynek, malowidło 3D „Solny Świat” oraz spacerowali uliczkami miasta, w Wadowicach - Bazylikę pw Ofiarowania NMP, Muzeum Dom Rodzinny Jana Pawła II, oraz w Inwałdzie - Park Miniatur. Organizacja tego typu przedsięwzięć ma na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do dóbr, pobudzanie w nich ducha narodowego, a także rozwijanie zainteresowań, propagowanie zdrowego trybu życia i promowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej. W wydarzeniu wzięło udział 48 osób w tym 26 osób niepełnosprawnych i 22 opiekunów.

c) Festyn o Godność Osoby Niepełnosprawnej.

Był to jubileuszowy XV Festyn o Godność Osoby Niepełnosprawnej. Udział w Festynie wzięło 17 wykonawców (zespoły, grupy, wykonawcy indywidualni) z 11 placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Na scenie wystąpiło w sumie 124 osoby. Każda z osób występujących otrzymała nagrodę w postaci paczki cukierków „Krówek” zasponsorowanych przez firmę GEOMAX z Opola Lubelskiego. Nagrody zespołowe stanowiły zestawy: toster i gofrownica dla 8 placówek, Postawka pod nuty oraz dysk zewnętrzny. Osoby indywidualne występujące na scenie otrzymały słuchawki komputerowe. Ponadto Starosta Opolski ufundował 10 nagród rzeczowych dla placówek promujących swoją działalność w formie stoisk z wyrobami rękodzielniczymi. Imprezie towarzyszyły atrakcje m.in. zawody sportowe i plastyczne, można było nabyć siatko upieczone przez podopiecznych ŚOW „Pinokio” oraz członków SONI.

Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Opolskie Centrum Kultury

- a)** Włączenie się w organizację i udział w IV Kulturalnej Niedzieli w Łaziskach, 07.09.2015r.
- b)** Współorganizacja Przeglądu Małych Form Teatralnych Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, 26.11.2014r.

c) Włączenie stowarzyszeń „Daj Szansę” z Karczmisk, Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych i Starszych w Poniatowej, Stowarzyszenie dzieci autystycznych „ELF” w akcję charytatywną „Podaruj pluszaka”, 06.12.2014r.

d) Organizacja akcji charytatywnej „Pomóżcie nam pomagać”, 01.06.2014r.

e) Organizacja młodzieżowego koncertu charytatywnego dla osób niepełnosprawnych, 08.11.2014r.

f) Współpraca przy organizacji Święta Białej Laski, październik 2014r.
Środki Opolskiego Centrum Kultury.

Urząd Gminy w Łaziskach

a) Promowanie i wspieranie imprez integracyjnych i sportowych – realizowane (promocja i wspieranie organizacyjne, lokalowe i finansowe) cyklicznych sportowych imprez integracyjnych w Gimnazjum w Łaziskach w zakresie tenisa stołowego, piłki nożnej – rozgrywki halowe i piłki ręcznej oraz koszykówki – turnieje np. „O Puchar Wójta Gminy Łaziska”. „O Puchar przewodniczącego Rady Gminy Łaziska”, itp;

b) Wspieranie rozwoju bazy rekreacyjno – sportowej – promowanie i wspieranie działalności działających na terenie gminy Łaziska stowarzyszeń kultury fizycznej: GKS „Wodniak” Piotrawin – Łaziska i LUKS” Fala „ Piotrawin, zakup sprzętu sportowego i wyposażenia koniecznego do prowadzenia działalności sportowej, udostępnianie bazy lokalowej koniecznej do prowadzenia tego typu działań, organizacja i finansowanie zajęć sportowych pozalekcyjnych we własnym zakresie oraz w ramach powierzania zadania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu.

Koszt: 65.000,00 zł.

Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj Szansę” w Karczmiskach

a) W maju 2014r. współorganizowano ze SOSW w Karczmiskach Festynu „Daj Szansę”- środowiskową imprezę integracyjną, środki pozyskane od sponsorów.

b) Zakupiono nagrody dla młodzieży z okazji Dnia Patrona, 90,00 zł-środki własne.

c) Przygotowano projektu ”Dotknąć historii- poznajemy Wieliczkę i Kraków” w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej- PCPR, 200,00 zł.

d) Dofinansowano wycieczkę dla dzieci i młodzieży Ośrodka do wioski św. Mikołaja w Bałtowie, środki własne.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie

a) Promowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych, występy artystyczne uczestników ŚDS na imprezach lokalnych oraz wyjazdy na zorganizowane uroczystości artystyczne (wyjazd grupy „Zaczarowani” na obchody dnia kobiet w Starych Boiskach z przedstawieniem „Dzień z życia kobiety”; występ grupy „Zaczarowani” w przedstawieniu „Kot w butach” podczas Festynu o Godność Osoby Niepełnosprawnej w Poniatowej, udział w Świącie Młodości w Józefowie nad Wisłą, występ grupy „Zaczarowani” w kabarecie „Młodym być”; udział w V przeglądzie Pieśni i Poezji Patriotycznej „Rozszumiały się wierzby płaczące” w Kraśniku- występ grupy „Zaczarowani” w przedstawieniu pt. „Alarm” z okazji 70 rocznicy Powstania Warszawskiego, występ grupy „Zaczarowani” w przedstawieniu pt. „Alarm” w szkołach podstawowych w Chruślinie i Starych Boiskach.

b) Promowanie i wspieranie imprez integracyjnych i sportowych, m.in. organizacja corocznego „Dnia Otwartego”, organizacja imprez okolicznościowych w ośrodku wraz zaproszonymi gośćmi z innych placówek wsparcia, wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, wycieczki krajoznawcze.

Środki budżetu państwa.

Urząd Gminy w Józefowie nad Wisłą

a) Promowanie i wspieranie imprez integracyjnych i sportowych m.in. przez udział w Świącie Młodości w Józefowie nad Wisłą, Święto Sadów, maj, lipiec.

b) Wspieranie rozwoju bazy rekreacyjno –sportowej: budowa boiska sportowego w Chruślinie oraz budowa boiska sportowego w Starych Boiskach.

Środki Urzędu Gminy.

4. Budowanie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych.

1) Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób niepełnosprawnych.

2) Wspieranie różnych form dialogu społecznego.

3) Tworzenie warunków wsparcia rodzinnego, społecznego, psychologicznego w szczególności poprzez rozwój działań samopomocowych oraz wspieranie usług wolontariatu.

4) Szkolenie kadry jednostek organizacyjnych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych, wolontariuszy oraz rodzin osób niepełnosprawnych.

5) Wspieranie działalności Ośrodka Wsparcia „Pinokio” dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Poniatowej.

6) Wspieranie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej z siedzibą w Poniatowej.

7) Prowadzenie zajęć z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju realizowane przez Zespół Wczesnego Wspomaganie Rozwoju.

8) Realizacja systemowych projektów pomocy społecznej przez OPS i PCPR.

9) Zorganizowanie konferencji pt. "Metody i sposoby wspomaganie dziecka niepełnosprawnego w domu rodzinnym".

Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim

a) Wsparcie działalności Ośrodka Wsparcia „Pinokio” w 2014, 1.500,00 zł,

b) Wsparcie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Poniatowej w 2014, 57.540,00 zł -środki Powiatu Opolskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej

a) *Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.*

Do końca 2014r. o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się 243 osoby, w tym 182 osoby niepełnosprawne oraz 61 opiekunów.

Na powyższym zadaniu pozytywnie zaopiniowano 70 wniosków, w tym 15 wniosków dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, 55 wniosków dorosłych osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz dla 18 opiekunów. Z przyznanego dofinansowania zrezygnowało 9 osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami i ostatecznie wypłacono dofinansowanie dla 63 osób niepełnosprawnych oraz 26 opiekunów.

Łącznie na turnusy rehabilitacyjne wypłacono ze środków PFRON 63.435,00 zł.

b) *Dofinansowanie kosztów funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej.*

Na terenie powiatu opolskiego funkcjonuje jeden Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ), działający w Poniatowej, prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych z siedzibą w Opolu Lubelskim, utworzony 7 listopada 2003 roku. W Warsztacie nadal przebywa 35 uczestników, którzy objęci zostali terapią zajęciową w 7 pracowniach: gospodarstwa domowego, krawieckiej, plastyczno – ceramicznej, stolarskiej, komputerowej, rękodzieła artystycznego oraz pracowni muzyczno – teatralnej. Ponadto, uczestnicy objęci są indywidualną terapią psychologiczną oraz rehabilitacją fizyczną w postaci kinezyterapii grupowej i indywidualnej.

W WTZ zatrudnionych jest 15 osób, w tym: siedmiu instruktorów w pracowniach terapii zajęciowej, rehabilitant, psycholog, pielęgniarka.

Koszty związane z bieżącą działalnością Warsztatów pokrywane są w 90% ze środków PFRON oraz w 10% ze środków powiatu. Ponadto, zarówno Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych, jako jednostka prowadząca, oraz Warsztaty poszukują dodatkowych środków z innych źródeł, między innymi w ramach programów pomocowych.

Wysokość środków przyznanych na pokrycie bieżącej działalności WTZ naliczana jest według algorytmu i wynosi ona 14.796,00 zł na jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej.

W 2014r. na bieżącą działalność Warsztatów zaangażowano środki w łącznej wysokości 575.400,00 zł, w tym ze środków PFRON 517.860,00 zł, ze środków powiatu 57.540,00 zł.

c) *Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny.*

W 2014 r. na realizację tego zadania wpłynęło 831 wniosków na ogólną kwotę 432.103,00 zł, w tym 11 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny. Posiadane środki nie pozwoliły na realizację wszystkich kwalifikujących się wniosków indywidualnych osób niepełnosprawnych dotyczących zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, a także zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.

Na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wydatkowano łącznie 245.605,60 zł, zrealizowano jedynie 544 wnioski. Natomiast na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny podpisano 7 umów z osobami niepełnosprawnymi na kwotę: 5.646,00 zł, z czego wydatkowano: 5.645,40 zł.

Łącznie na zadania z zakresu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny wydatkowano środki PFRON w wysokości: 251.251,00 zł.

d) *Pilotażowy program „Aktywny samorząd”*

Zgodnie z umową nr AS3/000018/03/D zawartą 28 marca 2013 r. w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim siedzibą w Poniatowej w 2014 roku realizowało zadania wynikające z pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.

Głównym celem programu było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Moduły, obszary i zadania programu, które były realizowane w 2014 roku:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,

Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości),

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, w tym:

- opłata za naukę (równowartość kosztów czesnego),
- dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, który nie podlega rozliczeniu,
- dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego
- w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich.

W ramach w/w programu do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wpłynęło 80 wniosków osób niepełnosprawnych na kwotę: 420.530,30 zł.

Pozytywną weryfikację formalną wniosku otrzymało 73 wnioski natomiast 7 wniosków nie spełniło warunków weryfikacji formalnej głównie z powodu negatywnych opinii eksperta, zgodnie z którymi istnieją przeciwwskazania do korzystania z wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym przez Beneficjenta, a także nie spełniania kryterium uprawniającego do uzyskania dofinansowania w ramach programu „Aktywny samorząd”.

Ostatecznie 62 wnioski zaopiniowano pozytywnie i przyznano dofinansowanie podpisując 62 umowy na kwotę: 269.057,71.

Ogółem w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” wypłacono środki PFRON w wysokości: 267.728,50 zł dla 62 osób niepełnosprawnych.

e) *Projekt systemowy „Program wsparcia społeczno-zawodowego osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze oraz osób niepełnosprawnych z powiatu opolskiego”*

Od 01 stycznia 2008 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim realizuje projekt systemowy pt.: „Program wsparcia społeczno-zawodowego osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze oraz osób niepełnosprawnych z powiatu opolskiego”, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W 2014 r. wartość projektu opiewała na kwotę 359.529,79 zł w tym wkład własny tj. 10,5 %: 41.475,31 zł. Wydatkowano ogółem: 332.291,58, w tym dotacja ze środków EFS: 297.400,96 zł, natomiast wkład własny 34.890,62 zł.

Beneficjentami objętymi wsparciem projektu systemowego PCPR w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej byli mieszkańcy powiatu opolskiego korzystający z pomocy społecznej, nie pracujący lub zatrudnieni i będący w wieku aktywności zawodowej, należący do grup:

- osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze,
- osób niepełnosprawnych.

W okresie: 01 stycznia 2014 r. – 30 czerwca 2015 r. wsparciem projektu systemowego „Program wsparcia społeczno – zawodowego osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze oraz osób niepełnosprawnych z powiatu opolskiego”, PCPR w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej objęło łącznie 79 osób, w tym 44 kobiety i 35 mężczyzn. Natomiast do grupy osób niepełnosprawnych zakwalifikowano 63 osoby (33K,30M).

W ramach z realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej projektu systemowego, 63 osoby niepełnosprawne skorzystały z 15-dniowego pobytu rehabilitacyjno-szkoleniowego w ośrodku rehabilitacyjnym nad morzem.

Działania projektu systemowego w 2014 r. wobec osób niepełnosprawnych obejmowały następujące instrumenty: aktywizacji zdrowotnej, aktywizacji zawodowej, aktywizacji społecznej.

W ramach w/w instrumentów aktywnej integracji został również sfinansowany dojazd i powrót uczestników z ośrodka oraz dla opiekunów osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wyłącznie dojazdu, powrotu, zakwaterowania i wyżywienia.

f) Prowadzenie Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej sprawuje nadzór merytoryczny nad ŚOW „Pinokio” – tzn. na mocy art. 51, art. 51b ust. 1, 4, 5 oraz art. 51c ust. 3 ustawy o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 182, z późn. zm.) oraz § 7 ust. 1, 3, 4, 5, 6 i § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2010r. Nr 238, poz. 1586, z późn. zm.) w drodze decyzji administracyjnej kieruje osoby do Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio” oraz – biorąc pod uwagę przyznany im zakres usług i sytuację dochodową rodziny wraz z wysokością kryterium dochodowego (na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez właściwy ośrodek pomocy społecznej) – ustala opłatę za ich pobyt w Ośrodku.

Prowadzenie Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio” jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, zleconym w 2014r. Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną z siedzibą w Poniatowej. Na mocy umowy zawartej pomiędzy Powiatem Opolskim a Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną z siedzibą w Poniatowej, na prowadzenie Ośrodka w 2014r. przekazana została dotacja z budżetu wojewody w łącznej wysokości 595.000,00 zł.

Oferta Ośrodka Wsparcia skierowana jest do osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586, z późn. zm.), Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio” w Poniatowej określa się jako dom typu ABC, co oznacza, iż jest przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych (typ A), osób upośledzonych umysłowo (typ B), osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

Ośrodek Wsparcia prowadzi zajęcia w formie grupowej oraz indywidualnej.

Prowadzone w 2014r. przez ŚOW „Pinokio” formy rehabilitacji i terapii to m.in.:

- rehabilitacja społeczna (w tym: trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego),

- terapia ruchowa (w tym: rehabilitacja fizyczna, to jest: fizjoterapia, fizykoterapia, masaż leczniczy, gimnastyka korekcyjna, ponadto zajęcia sportowe oraz turystyka i rekreacja),

- terapia zajęciowa realizowana w pracowniach: plastycznej, kulinarnej, ogólnorozwojowej, teatralnej, hafciarsko – krawieckiej, stolarskiej, komputerowej, muzycznej.

Uczestnikom zajęć ŚOW „Pinokio” zorganizował dowóz na zajęcia i z powrotem, a także – w ramach terapii kulinarnej – posiłek.

Ośrodek dysponuje 50 miejscami statutowymi. Na koniec 2014r. z pobytu dziennego w Środowiskowym Ośrodku Wsparcia „Pinokio” korzystało łącznie 50 osób (stan na dzień 31 grudnia 2014r.). W całym 2014r. z pobytu dziennego skorzystało 56 osób z zaburzeniami psychicznymi.

Z zajęć w Środowiskowym Ośrodku Wsparcia „Pinokio” korzystają przede wszystkim mieszkańcy powiatu opolskiego. Istnieje jednak możliwość przyjęcia osób mieszkających w innych powiatach – w drodze porozumienia (powierającego realizację zadania publicznego) podpisanego z gminą lub powiatem zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do ŚOW „Pinokio”. Możliwość taką daje § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W związku z tym w 2014r. z pobytu dziennego w ŚOW „Pinokio” korzystało 6 osób zamieszkałych poza powiatem opolskim: 5 osób z powiatu lubelskiego oraz 1 osoba z gminy Wąwolnica (na mocy porozumienia zawartego w 2011r. przez Powiat Opolski z Powiatem Lubelskim oraz na mocy porozumienia zawartego w 2011r. przez Powiat Opolski z Gminą Wąwolnica).

Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio” obejmuje wsparciem także rodziny swoich podopiecznych. Wsparcie to przyjmuje formę poradnictwa, szczególnie prawnego i socjalnego, pośredniczenia w kontaktach z instytucjami i placówkami pomocowymi (np. PCPR, ośrodki pomocy społecznej, poradnie zdrowia psychicznego), wsparcia psychologicznego.

ŚOW „Pinokio” stwarza także swoim podopiecznym warunki integrowania się z lokalną społecznością – głównie poprzez organizowanie imprez o zasięgu lokalnym.

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Poniatowej

a) Diagnoza dzieci i uczniów niepełnosprawnych w zakresie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego.

b) Opiniowanie w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb dzieci i uczniów niepełnosprawnych

c) Terapia ogólnorozwojowa i specjalistyczna na terenie poradni,

d) Opiniowanie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych,

e) Grupa wsparcia dla psychologów i pedagogów szkolnych w zakresie dostosowania, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych oraz korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkół i placówek,

f) Indywidualne porady i konsultacje dla rodziców dzieci i uczniów niepełnosprawnych,

g) Współpraca z organizacjami lokalnymi działającymi na rzecz wsparcia uczniów niepełnosprawnych (PCPR, NSPR w Poniatowej, SOSW Karczmiska, Stowarzyszenie ELF i SONI), zadania ciągłe w ramach działań statutowych.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Karczmiskach

a) Udział uczniów w akcjach związanych z przystąpieniem Gminy Karczmiska do Programu Odpowiedzialne Sprzedaży STOP 18, kwiecień 2014r.

b) Prowadzenie zajęć z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju realizowane przez zespół specjalistów (logopeda, psycholog, terapeuta SI i rehabilitacji, oligofrenopedagog), cały rok.

c) Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami wspierającymi osoby niepełnosprawne (PCPR, PPP, PUP, OPS, SONI, Stowarzyszenie Daj Szansę w Karczmiskach, Zespołem Kuratorów Zawodowych w Opolu Lubelskim), cały rok.

d) Udzielanie rodzicom uczniów niepełnosprawnych porad i pomocy w zakresie załatwiania spraw urzędowych i korzystania ze specjalistycznych konsultacji medycznych, cały rok.

e) Prowadzenie działalności informacyjnej o aktualnej ofercie edukacyjno-wychowawczo-rewalidacyjnej placówki (m.in. udział w Targach Edukacyjnych w Opolu Lubelskim, przekazywanie materiałów informacyjnych do szkół powiatu opolskiego oraz instytucji wspierających osoby niepełnosprawne), luty –marzec 2014r.

Zespół Szkół w Poniatowej

a) Współpraca w ramach wolontariatu z Warsztatami Terapii Zajęciowej, Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie

a) Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób niepełnosprawnych (praca socjalna w środowisku).

b) Realizacja systemowych projektów pomocy społecznej.

termin realizacji: 01.01.2014 – 31.12.2014 środki własne gminy, EFS.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach

a) Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób niepełnosprawnych,

b) Zadania ustawowe m.in;

- wypłacanie zasiłków stałych – 15 osób
- kierowanie do ŚOW Pinokio – 2 os.
- usługi opiekuńcze- 3 os.
- zasiłki celowe i specjalne celowe – 35 os
- zasiłki pielęgnacyjne – 1180 świadczeń
- świadczenia pielęgnacyjne – 171 świadczeń
- specjalny zasiłek opiekuńczy- 18 świadczeń
- zasiłek dla opiekuna -1298 świadczeń
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego- 245 świadczeń
- opieka podczas dowozu dzieci niepełnosprawnych na zajęcia do SOSW w Karczmiskach

termin realizacji: 01.01.2014 – 31.12.2014, środki własne, budżet państwa.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

a) Realizacja programu pt. „Praca – perspektywa lepszego jutra” w ramach POKL.

Celem głównym projektu jest zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, podwyższenie statutu zawodowego i społecznego poprzez przygotowanie tych osób do wejścia na rynek pracy i integracji z rynkiem pracy. Aktywizacja społeczno-zawodowa klientów pomocy społecznej, zmniejszenie barier społecznych poprzez podniesienie motywacji do działania.

Projekt skierowany jest do 20 osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej, w tym 2 osoby niepełnosprawne. Włączanie osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w projekcie, daje im nowe możliwości jednocześnie ich aktywizując.

W programie udział wzięło 2 dwie osoby niepełnosprawne którym zostały zakupione laptopy. Posiadanie własnego komputera ułatwi tym osobom aktywne poszukiwanie pracy jak również umożliwi znalezienie pracy na rozwijającym się rynku telepracy. Dodatkowo te osoby odbyły szkolenie – Sprzedawca z obsługi komputera i kas fiskalnych, kurs języka angielskiego dla średniozaawansowanych, styczeń –grudzień 2014r., środki unijne z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

a) Działania z ustawy o pomocy społecznej finansowane przez Urząd Wojewódzki, Gminę

Józefów n/W :

- zasiłki stałe, okresowe na zabep. podstawowych potrzeb bytowych,

- dożywianie dzieci i osób dorosłych chorych niepełnosprawnych: zasiłki celowe, świadczenie w naturze, posiłek
- usługi opiekuńcze
- opłata za pobyt w DPS-ach
- kierowanie do ŚDS
- zasiłki celowe finansowe i w naturze- zakup opału, mediów, środków ortopedycznych, sprzętu rehabilitacyjnego
- praca socjalna (działania z ustawy o świadczeniach rodzinnych),
- zasiłki rodzinne z dodatkami
- zasiłki pielęgnacyjne
- świadczenie pielęgnacyjne
- specjalny zasiłek opiekuńczy
- zasiłek dla opiekuna
- świadczenia FA – dla dzieci niepełnosprawnych.

b) Pomoc żywnościowa w naturze, SSCH/Bank Żywności, Parafia Rybitwy/Bank Żywności,

c) Finansowanie kosztów dzieci niepełnosprawnych w rodzinach zastępczych, środki Gminy Józefów nad Wisłą.

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Poniatowej

a) Pomoc informatyczno- doradcza dla osób niepełnosprawnych kontynuujących naukę na Uniwersytecie Trzeciego Wieku, zadanie całoroczne, środki własne Koła.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie

a) Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób niepełnosprawnych,

b) W różnych form dialogu społecznego (współpraca z organizacjami pozarządowymi, placówkami edukacyjnymi, zdrowotnymi, tj. Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim – pozyskiwanie nowych podopiecznych oraz współpraca w organizowaniu pomocy beneficjentom Domu; Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowie – zorganizowanie wyjazdu rehabilitacyjnego dla 8 uczestników ŚDS w Prawnie; Poradnie Zdrowia Psychicznego w Opolu Lubelskim oraz Kraśniku – stały kontakt z lekarzami psychiatrami, pomoc merytoryczna, poradnictwo przy indywidualnych przypadkach w razie pogorszenia stanu zdrowia; Niepubliczny Zakład Opieki zdrowotnej – praktyka lekarza rodzinnego w Starych Boiskach, Józefowie nad Wisłą oraz Vita-med. w Opolu Lubelskim - stały kontakt z lekarzami rodzinnymi w celu monitorowania stanu zdrowia podopiecznych, ewentualne skierowania do specjalistów. Oddział psychiatryczny w Szpitalu specjalistycznym w Lublinie na ulicy Abramowickiej- konsultacje z lekarzami prowadzącymi podczas pobytu niektórych podopiecznych, pomoc w dotarciu do szpitala, jak też w powrocie do domu, Powiatowy Urząd Pracy- umożliwienie osobom bezrobotnym odbycie stażu w ŚDS, współpraca z PUP w sprawie beneficjentów ośrodka, Organizacje pozarządowe - Lubelskie Forum Środowiskowych Domów Samopomocy, OSP, Koło Gospodyń w Starych Boiskach, LGD w Opolu

Lubelskim, Radio Lublin, tygodnik Nasz region oraz Opole Lubelskie NaszeMiasto.pl. Parafia pod wezwaniem Św. Anny w Prawnie, Parafia pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Rybitwach. Gminne Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą, Opolskie Centrum Kultury w Opolu Lubelskim, Młodzieżowa Rada Gminy Józefów nad Wisłą – czynne uczestnictwo w organizowanych konkursach, imprezach integracyjnych, uroczystościach okolicznościowych. ZSO w Józefowie nad Wisłą, SP w Chruślinie, Starych Boiskach i Chruślankach Józefowskich, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Poniatowej, Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio” w Poniatowej, Środowiskowy Dom Samopomocy w Anopolu, Środowiskowy Dom Samopomocy w Końskowoli, Środowiskowy Dom Samopomocy w Kraśniku – czynne uczestnictwo w organizowanych imprezach integracyjnych, konkursach, organizowanie wspólnych szkoleń, wzajemna wymiana doświadczeń, wspólna celebrowanie uroczystości okolicznościowych,

c) tworzenie warunków wsparcia rodzinnego, społecznego i psychologicznego (poradnictwo prawno-socjalne, psychoterapia, świadczenie usług przez psychologa),

d) szkolenie kadry ŚDS (szkolenia wewnętrzne, kaskadowe, z ramienia ROPS oraz innych jednostek zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych).

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Poniatowej

a) Prowadzenie Środowiskowego Ośrodka Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W minionym roku z pobytu dziennego korzystało 56 osób, średnio 44,08 osób dziennie. W ramach zajęć grupowych organizowano: rehabilitację społeczną, w tym: trening funkcjonowania w codziennym życiu;

- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów;
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, terapię ruchową, w tym: rehabilitację fizyczną (fizjoterapię, fizykoterapię, masaż leczniczy, gimnastykę korekcyjną aerobic), zajęcia sportowe, turystykę i rekreację, terapię zajęciową realizowaną w pracowniach: plastycznej, kulinarnej, edukacyjnej, teatralnej, hafciarsko- krawieckiej, stolarskiej, komputerowej i muzycznej.

Dla podopiecznych Ośrodek prowadził dowóz na zajęcia, a w ramach terapii kulinarnej przygotowywano posiłek dla wszystkich uczestników biorących udział w zajęciach grupowych.

Prowadzone też były zajęcia indywidualne: wg opracowanego harmonogramu: terapię psychologiczną, rehabilitację ruchową oraz masaż.

Podopieczni uczestniczyli w zabawie karnawałowo – walentynkowej, dniu patrona w SOSW Karczmiska, Światowym Dniu Inwalidy w Nałęczowie, XXIV Międzynarodowych Spotkaniach Nieprzetartego szlaku „Świat Mitów”, Festynie o Godność osoby Niepełnosprawnej, w Poniatowej, Festynie „Daj szansę”, w Karczmiskach, wycieczce do Wadowic, Wieliczki i Inwałdu, wycieczce do ZOO w Warszawie, wyjeździe integracyjnym do POW w Matczynie, dniu otwartym

ŚDS w prawnie, kulturalnej niedzieli – wydarzeniu kulturalno – rekreacyjnym dla osób niepełnosprawnych w Łaziskach, wyjeździe do teatru muzycznego w Lublinie na operetkę „Ptasznik z Tyrolu”, Przeglądzie Małych Form Teatralnych, zabawie andrzejkowej, wspólnej wigilii i spotkaniu opłatkowym w POW w Matczynie.

Ponadto pracownicy uczestniczyli w szkoleniach wewnętrznych:

- przypomnienie i usystematyzowanie wiadomości na temat chorób: schizofrenii, choroby dwubiegunowej, depresji i stresu pourazowego pod kątem uczestników ŚOW,
- Choroba Alzheimera – przyczyny, objawy, rozwój choroby, rokowania.

oraz szkoleniach zewnętrznych:

- nowe wyzwania w polityce społecznej – Wspólnota działania: Polskie i Amerykańskie modele pracy na rzecz rodziny doświadczającej problemów.
- efektywnie, fachowo, skutecznie – szkolenie dla kadry zarządzającej ŚDS
- forum psychiatrii środowisko- stop uzależnieniom, nowe wyzwania stojące przed instytucjami wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - forum wsparcia dla osób z niepełnosprawnością,
  - metodyka pracy z osobami z niepełnosprawnością i ich rodzinami
  - stres zawodowy w pomocy społecznej.

Ośrodek udzielał wsparcia i poradnictwa dla rodzin podopiecznych, udzielał poradnictwa specjalistycznego, w szczególności socjalnego i prawnego, pośredniczył w kontaktach z instytucjami tj. PCPR, OPS, Poradnia zdrowia Psychicznego.

b) Wczesne Wspomaganie Rozwoju.

Wczesne wspomaganie rozwoju, ma na celu pobudzanie i stymulowanie ruchowego, poznawczego, emocjonalnego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia u niego niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki w szkole (od 0 do 8 r.ż.).

Wczesne wspomaganie rozwoju jest to zintegrowany system oddziaływań profilaktycznych, diagnostycznych, rehabilitacyjnych i terapeutyczno – edukacyjnych, prowadzony przez interdyscyplinarny zespół specjalistów.

Podmiotem wczesnego wspomaganie rozwoju jest rodzina z małym dzieckiem, u którego wykryto nieprawidłowości w rozwoju psychoruchowym, m.in.: wcześniactwo, zaburzeń genetyczne, wady wrodzone, uszkodzeń narządów zmysłów (wzrok, słuch), problemy neurologiczne, uszkodzenia lub zaburzenia centralnego układu nerwowego, uszkodzenia lub zaburzenia aparatu ruchowego.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka może dotyczyć rozwoju motorycznego, stymulacji polisensorycznej, (wielozmysłowej), rozwoju mowy i języka, orientacji i poruszania się w przestrzeni, usprawniania widzenia, słuchu, umiejętności samoobsługi i funkcjonowania w środowisku.

Zadania Wczesnego Wspomaganie Rozwoju:

- udzielanie pomocy rodzinie w zakresie kształtowania postaw i zachowań pożądaných w kontaktach z dzieckiem: wzmacnianie więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami

i dzieckiem, rozpoznawanie zachowań dziecka i utrwalanie właściwych reakcji na te zachowania,

- udzielanie instruktażu i porad oraz prowadzeniu konsultacji dla rodziców w zakresie pracy z dzieckiem,
- pomoc w przystosowaniu warunków w środowisku domowym do potrzeb dziecka oraz pozyskaniu i wykorzystaniu w pracy z dzieckiem odpowiednich środków dydaktycznych i niezbędnego sprzętu,
- pomoc dziecku w pełnym wykorzystaniu potencjału rozwojowego, jakim dysponuje w zakresie funkcji poznawczych, rozwoju ruchowego, komunikacji i kontaktów społecznych,
- pomoc dziecku w stopniowym osiągnięciu coraz większej autonomii i samodzielności, na miarę jego możliwości,
- zapobieganie występowaniu lub pogłębianiu się nieprawidłowości w rozwoju psychoruchowym dziecka,
- dostarczanie rodzicom wsparcia w związku z długotrwałym kryzysem emocjonalnym, wynikającym z faktu niepełnosprawności ich dziecka,
- stopniowe przygotowanie rodziców do roli osób wspomagających rozwój ich dziecka.

Przepracowanych zostało 2515 zajęćówek. Liczba dzieci: 35

Zadanie finansowane ze środków powiatu opolskiego.

c) Usprawnianie psychoruchowe.

Prowadzenie wszechstronnej rehabilitacji dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z upośledzeniem umysłowym, niepełnosprawnych ruchowo (r/różny stopień niepełnosprawności) oraz dzieci w normie intelektualnej z nadpobudliwością psychoruchową lub mającą problemy w nauce.

Celem usprawniania psychoruchowego dzieci z niepełnosprawnością intelektualną jest wydobywanie z nich wszystkich możliwości rozwojowych i takie ich odtwarzanie, aby były zbliżone do prawidłowych. Efekty pracy są uzależnione od stopnia uszkodzenia centralnego układu nerwowego, stosowania metod usprawniania, ich intensywności oraz systematyczności. Razem zostało zrealizowanych w 2014 roku 9005 godzin zajęć indywidualnych dla 74 beneficjentów projektu.

Zadanie finansowane ze środków PFRON i SONI.

d) Prowadzenie zajęć świetlicowych dla dzieci niepełnosprawnych w NSPR.

Liczba uczestników : 20 osób.

Czas trwania: 1 lipca 2014 r. – 30 listopada 2014 r.

Cel: poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych poprzez prowadzenie dla nich zajęć rewalidacyjnych. Prowadzone zajęcia świetlicowe, mają za zadanie wszechstronną rehabilitację naszych podopiecznych, co przyczyni się do większej samodzielności w ich funkcjonowaniu, umożliwi wszechstronny rozwój zainteresowań, rozwinie umiejętność przebywania w grupie rówieśniczej oraz zagospodaruje czas wolny. Celem zadania jest również pomoc dla rodzin

z małoletnimi , niepełnosprawnymi dziećmi zwłaszcza z obszarów wiejskich poprzez zapewnienie im dziennej opieki i danie przez to możliwości rodzicom pracy zarobkowej lub możliwości załatwienia codziennych, życiowych spraw. Rodziny z niepełnosprawnymi dziećmi są bardzo często bezradne w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, ponieważ dzieci te w związku z ze swoimi dysfunkcjami nie uczęszczają do przedszkoli ani szkół masowych, mając wskazane nauczanie indywidualne. W związku z tym jedno z rodziców musi opiekować się dzieckiem w domu. Stworzenie takiej grupy będzie również bardzo korzystne dla samych dzieci, które w związku ze swoją niepełnosprawnością nie mają możliwości kontaktu i zabawy z rówieśnikami, a więc zaburzony jest proces ich uspołeczniania. Dzięki projektowi deficyty te mogłyby być uzupełnione, a proces przebiegałby pod specjalistyczną opieką terapeutów.

Rezultaty:

- nastąpiła aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży;
- wzrósł poziom umiejętności społecznych;
- nastąpiła poprawa samoobsługi i zaradności życiowej, a co za tym idzie zwiększenie samodzielności w funkcjonowaniu niepełnosprawnych uczestników;
- rozwinęła się umiejętność przebywania w grupie rówieśniczej beneficjentów zadania;
- realizacja zadania zapewniła wsparcie dla rodziców w wypełnieniu funkcji opiekuńczych i ich odciążenie psychiczne;
- umożliwione zostało rozwijanie samodzielności, wyboru aktywności i poznania nowych rodzajów aktywności przez osoby niepełnosprawne;
- nastąpiło rozbudzenie ciekawości świata w dzieciach, które ze względu na swoją niepełnosprawność są izolowane w domach;
- zagospodarowany został czas wolny uczestników;
- nastąpiła poprawa umiejętności sprawnej komunikacji;
- zapewniona została dzieciom opieka w okresie intensywnych prac polowych;
- rezultatem zajęć świetlicowych jest lepsze funkcjonowanie w środowisku naszych beneficjentów;

realizacja zadania umożliwiła również integrację rodziców dzieci niepełnosprawnych.

Dofinansowane z ROPS w Lublinie.

e) wspieranie działań na rzecz rodzin z dziećmi znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych poprzez specjalistyczne poradnictwo rodzinne oraz alternatywne formy spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Dofinansowanie ROPS Lublin (opieka społeczna).

Liczba zajęć terapeutycznych przepracowanych w ramach zadania: 125 godzin zegarowych.

Liczba uczestników : 20 osób.

Czas trwania: 1 lipca 2014 r. – 31 sierpnia 2014 r.

Cel zadania: pomoc dla rodzin z małoletnimi , niepełnosprawnymi dziećmi zwłaszcza z obszarów wiejskich poprzez zapewnienie im dziennej opieki i danie przez to możliwości rodzicom pracy zarobkowej lub możliwości załatwienia codziennych.

Rehabilitacja społeczna naszych podopiecznych prowadzona na zajęciach świetlicowych przyczyniła się do zwiększenia poziomu uspołecznienia, zwiększenia samodzielności w ich funkcjonowaniu oraz umożliwiła rozwój zainteresowań. Deficyty rozwojowe związane z uspołecznieniem beneficjentów były uzupełniane a proces ten przebiegał pod specjalistyczną opieką terapeutów.

Realizacja zadania zapewniła również wsparcie dla rodziców w wypełnieniu funkcji opiekuńczych i ich odciążenie psychiczne.

Rezultaty:

- Nastąpiła aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży,
- nastąpiła poprawa samoobsługi i zaradności życiowej, a co za tym idzie zwiększenie samodzielności dzieci niepełnosprawnych,
- realizacja zadania zapewniła wsparcie dla rodziców w wypełnieniu funkcji opiekuńczych i ich odciążenie psychiczne,
- umożliwione zostało rozwijanie samodzielności, wyboru aktywności i poznania nowych rodzajów aktywności przez osoby niepełnosprawne,
- nastąpiło rozbudzenie ciekawości świata w dzieciach, które ze względu na swoją niepełnosprawność są izolowane w domach,
- nastąpiła poprawa umiejętności sprawnej komunikacji,
- zapewniona została dzieciom opieka w okresie intensywnej pracy polowych
- rezultatem zajęć świetlicowych jest lepsze funkcjonowanie w środowisku naszych beneficjentów,

realizacja zadania umożliwiła również integrację rodziców dzieci niepełnosprawnych.

Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół, zadania ciągłe, budżety placówek oświatowych.

- a) Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób niepełnosprawnych poprzez realizację podstaw programowych, programów wychowawczych i profilaktyki, pracę wolontariacką.
- b) Tworzenie wsparcia rodzinnego, społecznego w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, współpracy z rodzicami uczniów niepełnosprawnych.
- c) Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pedagogiczną w zakresie pracy z uczniem niepełnosprawnym.

- d) Prowadzenie zajęć z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju przez Zespoły Wczesnego Wspomagania Rozwoju.

Opolskie Centrum Kultury

- a) udział młodzieży niepełnosprawnej w klubie Gier Fantsy HEX, przez cały rok w każdy piątek
b) udział Wolontariuszy z OCK w imprezach na rzecz osób niepełnosprawnych w Karczmiskach, 08.06.2014r.
c) wspieranie udziału osób niepełnosprawnych z rodzin zastępczych i wielodzietnych w ramach Święta Rodziny, 15.05.2014r.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizacja projektu styczeń – grudzień 2014r. środki unijne z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie – opis zadania przy prezentacji działań OPS w Opolu Lubelskim.

Urząd Gminy w Józefowie nad Wisłą

- a) Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób niepełnosprawnych poprzez działalność ŚDS w Prawnie, zadanie ciągle.

5. Ochrona praw i interesów osób niepełnosprawnych.

1) Umacnianie pozycji osób niepełnosprawnych poprzez współpracę organizacji pozarządowych i działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych – reprezentacja interesów całego środowiska osób niepełnosprawnych.

- 2) Wspieranie działalności sieci punktów informacyjnych w terenie.
3) Priorytety w najmie pomieszczeń dla NGO w przypadku pojawienia się wolnych lokali.

Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim

- a) Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie umacniania ich działalności w 2014r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach

- a) praca socjalna, termin realizacji: 01.01.2014 – 31.12.2014.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

- a) Dyżur psycholog w OPS, zadanie ciągle, projekt POKL.
b) Dyżur radcy prawnego (również porada wyjazdowa do podopiecznego, Gmina Józefów nad Wisłą.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie

- a) Tworzenie broszur informacyjnych o działalności ŚDS, współpraca z mediami.
- b) Wsparcie pracownika socjalnego.

Urząd Gminy w Józefowie nad Wisłą

- a) Tworzenie warunków wsparcia rodzinnego, społecznego i psychologicznego (poradnictwo prawno-socjalne, świadczenie usług przez psychologa).
- b) Zatrudnienie radcy prawnego.

Urząd Gminy w Łaziskach

- a) Dowóz trzech uczniów z terenu gminy Łaziska na zajęcia do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Karczmiskach
koszt: 3.545,00 zł.

6. Edukacja i podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy.

- 1) Efektywna edukacja osób niepełnosprawnych w szkołach.
- 2) Organizacja i prowadzenie szkoleń w ramach kształcenia ustawicznego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie

- a) Organizacja i prowadzenie szkoleń w ramach kształcenia ustawicznego (szkolenia w ramach POKL).

Termin realizacji: 01.01.2014 – 31.12.2014, środki własne gminy, EFS.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

- a) Podniesienie kwalifikacji osób niepełnosprawnych w ramach projektu POKL (1 osoba dorosła, 2 matki wychowujące niepełnosprawne dzieci), Projekt POKL-OPS, zadanie ciągle.
- b) Skierowanie 1 osoby niepełnosprawnej do uczestnictwa w Programie Aktywizacji i Integracji, Projekt PAJ-PUP-OPS.

Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Opolu Lubelskim

- a) 01.01.-31.12.2014r. podejmowane są działania zmierzające do integrowania uczniów z zespołem klasowym,

- b) Dostosowywane są wymagania edukacyjne i formy pracy stosownie do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów,
- c) Dbanie aby uczniowie mogli uczestniczyć w organizowanych przez szkołę zajęciach w ramach szkolnego doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Zespół Szkół w Poniatowej

- a) Prowadzenie zajęć dydaktyczno- wyrównawczych dla uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego,
  - b) Prowadzenie zajęć pozalekcyjnym dotyczących radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych,
  - c) Organizacja zajęć rewalidacyjnych dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową.
- II semestr roku szk. 2013/2014 I semestr roku szk. 2014/2015.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Karczmiskach

- a) Spotkanie młodzieży kończącej edukację w szkole zawodowej z doradcą zawodowym PUP w Opolu Lubelskim, maj 2014r.
- b) Zorganizowanie wyjazdu uczniów klas III szkoły zawodowej:
  - o specjalności mechanik pojazdów samochodowych do ośrodka egzaminacyjnego Centrum Kształcenia Praktycznego w Puławach,
  - o specjalności kucharz do ośrodka egzaminacyjnego w Zespole Szkół Nr 5 ul. Elsnera w Lublinie, czerwiec 2014r.

Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

- a) Organizacja i prowadzenie szkoleń w ramach kształcenia ustawicznego 2014 rok – 4 osoby niepełnosprawne zmieniły lub podniosły swoje kwalifikacje na następujących kursach:
  - 1/ „Kosmetyczka” – 1 osoba
  - 2/ „Spawanie dwiema metodami:TIG-141 i MAG-135” - 1 osoba;
  - 3/ „Sprzedawca z obsługą kas fiskalnych, terminala płatniczego, komputera oraz programów sprzedażowych” – 1 osoba;
  - 4/ „Opiekun osób starszych i z chorobami osób starszych z językiem niemieckim” – 1 osoba

Środki finansowe -15.033,99 zł, w tym: Fundusz Pracy 11.533,99 zł, PFRON 3500,00 zł.

Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Zespół Ekonomiczno - Administracyjny Szkół:

- a) organizacja oddziałów specjalnych i integracyjnych dla uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych,
- b) zakup programów edukacyjnych oraz pomocy dydaktycznych niezbędnych do prowadzenia zajęć z uczniami niepełnosprawnymi

zadanie realizowane na bieżącą zgodnie z potrzebami ze środków budżetów szkół,

- c) zatrudnienie specjalistów do pracy z uczniami niepełnosprawnymi oraz nauczycieli wspomagających,
- d) prowadzenie zajęć indywidualnych, rewalidacyjnych, logopedycznych, rehabilitacyjnych, rewalidacyjno-wychowawczych w zależności od niepełnosprawności ucznia, zadanie ciągłe,
- e) organizacja zajęć pozalekcyjnych w ramach realizacji projektów edukacyjnych, I-IV 2014r. środki UE w ramach POKL.

7. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

- 1) Realizacja zadań w oparciu o ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

- a) Realizacja usług rynku pracy, bezkosztowo:

Pośrednictwo pracy

W ramach usługi pośrednictwa pracy realizowane były oferty pracy dla osób niepełnosprawnych – w 2014 wpłynęło 15 ofert pracy (sprzątaczką, sprzedawcą, glazurnik, pracownik gospodarczy, operator pakowaczki, mechanik pojazdów samochodowych) skierowanych do osób niepełnosprawnych, w tym 12 ofert na fundusz pracodawcy oraz 3 oferty z dofinansowaniem urzędu pracy.

W ramach pośrednictwa pracy wydano 19 osobom niepełnosprawnym skierowania na staż, w tym dla 7 osób ze środków PFRON; do pracy w ramach prac interwencyjnych skierowano 5 osób na oferty nie skierowane do osób niepełnosprawnych oraz 1 ze środków PFRON; do pracy w ramach robót publicznych skierowano 1 osobę; na stanowisko pracy w ramach refundacji kosztów jego doposażenia skierowano 2 osoby niepełnosprawne w oparciu o przepisy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Również w ramach pośrednictwa pracy odbywały się spotkania indywidualne z pośrednikami pracy pełniącymi funkcję doradcy klienta w celu aktywizacji zawodowej – 140 osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa

Z indywidualnych porad zawodowych skorzystało – 39 osób niepełnosprawnych w ramach 59 wizyt u doradców zawodowych. Natomiast w grupowych informacjach zawodowych uczestniczyły 53 osoby niepełnosprawne.

Zorganizowano również w urzędzie spotkanie informacyjne, wspólnie z Fundacją Nowy Staw Europejski Dom Spotkań, dla osób niepełnosprawnych w wieku 50+ dotyczącego realizacji przez Fundację projektu „Wracam do pracy”. Celem projektu jest wzrost poziomu zatrudnienia w grupie osób niepełnosprawnych poprzez organizację szkoleń i staży zawodowych.

Organizacja szkoleń – zorganizowano 4 szkolenia zawodowe.

b) realizacja instrumentów rynku pracy

Organizacja staży

W 2014r. na staże skierowano łącznie 19 osób niepełnosprawnych, w tym 12 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w tutejszym urzędzie pracy jako bezrobotne oraz 7 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Po zakończonym stażu prace podjęło 7 osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne oraz 3 osoby zarejestrowane jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Środki finansowe -140.217,70 zł, w tym: Europejski Fundusz Społeczny- 76.501,99 zł,

Fundusz Pracy -15.371,48 zł, PFRON- 48.344,23 zł.

Organizacja prac interwencyjnych

Do pracy w ramach prac interwencyjnych skierowano łącznie 6 osób, w tym jedną poszukującą pracy nie pozostającą w zatrudnieniu ze środków PFRON.

Środki finansowe -24.873,74 zł, w tym: Fundusz Pracy -20.479,09 zł, PFRON- 4.394,65 zł.

Roboty publiczne

W ramach robót publicznych do pracy skierowano 1 osobę bezrobotną niepełnosprawną. Skierowana osoba podjęła zatrudnienie na stanowisku robotnik gospodarczy.

Środki finansowe -9.782,57 zł z Funduszu Pracy.

Przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej

W 2014 r. przyznano dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej ze środków PFRON 2 osobom bezrobotnym niepełnosprawnym w wysokości 30 000,00 zł każda.

W ramach przyznanych środków uruchomiono działalność w zakresie:

- usług reklamowych,

- sprzedaży mebli na zamówienie.

Środki finansowe -60.000,00 zł PFRON.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

a) skierowanie 1 osoby niepełnosprawnej do uczestnictwa w Programie Aktywizacji i Integracji, Projekt PAJ-PUP-OPS.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie

a) poradnictwo zawodowe, informacja zawodowa, wsparcie w poszukiwaniu pracy.

Urząd Gminy w Józefowie nad Wisłą

a) zatrudnienie we współpracy z PUP osoby niepełnosprawnej z Urzędzie Gminy.

PODSUMOWANIE

Poszczególne jednostki, które przedstawiły swoje dokonania na potrzeby niniejszego sprawozdania potwierdzają swoje zaangażowanie w działania na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez realizację celów operacyjnych wynikających z Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014 -2015w okresie: 01 stycznia 2014r. - 31 grudnia 2014r.

Skuteczne działania skierowane do środowiska osób niepełnosprawnych mogą być prowadzone przez samorząd terytorialny tylko w przypadku zabezpieczenia odpowiednich funduszy celowych i środków unijnych. Środki te najczęściej pozyskiwane były z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będące w dyspozycji województwa lubelskiego. Tylko niektóre z działań finansowych były pokrywane ze środków własnych danej gminy.

W zakresie budowania systemu wsparcia osób niepełnosprawnych wspierano i promowano działania na rzecz wczesnej interwencji w zapobieganiu rozwojowi niepełnosprawności u dzieci oraz prowadzono kampanie informacyjne i profilaktyczne z zakresu wsparcia rodzinnego, społecznego i psychologicznego.

Jak wynika z danych przesłanych przez placówki oświatowe, wszystkie w mniejszym lub większym stopniu w ramach oddziaływań wychowawczych i edukacyjnych starały się propagować idee równości i tolerancji oraz podejmowały działania mające na celu przybliżenie problematyki osób niepełnosprawnych wśród dzieci i młodzieży, a także wśród rodziców.

Najbardziej jednak wspierano działalność osób niepełnosprawnych w kulturalno – rekreacyjno-sportowej sferze życia poprzez promowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych, organizowanie imprez integracyjnych, wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych, wyjazdach rehabilitacyjno - szkoleniowych.

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu odbywa się przede wszystkim poprzez realizację usług rynku pracy.

Pomimo dobrze rozwijającego się procesu wspierania osób niepełnosprawnych pewne obszary nadal wymagają ulepszenia, jak na przykład poprawa już istniejącej infrastruktury – likwidacja barier, zwiększenie nakładów finansowych oraz dostępności do rehabilitacji zdrowotnej, umożliwienie dostępu do udziału w życiu kulturalnym i społecznym poprzez darmowe korzystanie z obiektów kulturalnych i sportowych .

Natomiast oprócz środków finansowych, do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna jest współpraca władz powiatowych i gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, mogących wspierać przedsięwzięcie Programu merytorycznie i finansowo.

Nadal utrzymuje się tendencja realizacji działań zawartych w Powiatowym Programie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych przez pojedyncze jednostki, chociaż można zauważyć tworzącą się ideę Partnerstwa, której brakuje na terenie powiatu opolskiego.

Z uwagi na fakt iż, nie wszystkie podmioty przekazały informację zwrotną dotyczącą oceny realizacji programu, pomimo istniejącego obowiązku dokonywania okresowego monitoringu programu, stąd też w/w sprawozdanie nie stanowi pełnych informacji w tym zakresie.